

Prima:
EUROPSKA KOMISIJA
Rue de la Loi / Wetstraat 170
B-1049 BRUXELLES/BRUSSEL
BELGIQUE/BELGIË

NA PAŽNJU: Povjerenik za zaštitu prava potrošača DIDIER REYNDERS
Predsjednik Suda Europske unije KOEN LENAERTS
Sudu Europske unije

Zagreb, 26.svibnja 2020.

PODNOŠITELJ PRIJAVE: UDRUGA FRANAK, Avenija Marina Držića 81b, Zagreb
PREDMET: POVREDA PRAVA EUROPSKE UNIJE

PRIJAVA

zbog povrede čl. 4. i čl. 19. Ugovora o Europskoj uniji (dalje UEU) i čl. 267. i čl. 288. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje UFEU) s prijedlogom za pokretanje postupka protiv Republike Hrvatske pred Sudom Europske unije (dalje Sud EU) na temelju čl. 17. UEU i 258.-260. UFEU, a koju povredu je počinio:

Vrhovni sud Republike Hrvatske

ČINJENICE I OKOLNOSTI SLUČAJA

1. Potrošač-Hrvatski savez udruga za zaštitu potrošača pokrenuo je 2012. godine pred Trgovačkim sudom u Zagrebu, poslovni broj P-1401/12, parnični postupak protiv osam poslovnih banaka i to: Zagrebačka banka d.d., Privredna banka d.d., Erste&Steiermarkische bank d.d., Raiffeisenbank Austria d.d., Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., OTP banka d.d., Societe Generale-Splitska banka d.d., Sberbank d.d., a radi zaštite kolektivnih interesa potrošača.
2. Ovaj postupak kolektivne zaštite potrošača pravomoćno je okončan u cijelosti 2019. godine na način da je utvrđeno kako je osam poslovnih banaka povrijedilo kolektivne interese i prava potrošača na način da su, u periodu kumulativno od 2004. do 2008. godine, zaključivali ugovore o kreditima koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe i to:

- 1) na način da je u spornim ugovorima o kreditima ugovorena valuta uz koju je vezan povrat kredita i to valuta **švicarski franak¹**, a da prije zaključenja i u vrijeme zaključenja predmetnih ugovora banke nisu potrošače u cijelosti informirale o svim potrebnim parametrima potrebnim za donošenje valjane odluke utemeljene na potpunoj obavijesti što je imalo za posljedicu neravnotežu u pravima i obvezama ugovornih strana
- 2) kao i da su u istom periodu banke zaključivale ugovore o kreditima koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe i to na način da je ugovorena redovna kamatna stopa koje je tijekom postojanja obveze po ugovorima o kreditima promjenjiva u skladu s **jednostranom odlukom banke**.

3. Ova odluka je pravomoćna i konačna.

KRONOLOGIJA ODLUKA NA SUDOVIMA

4. Radi preglednosti i lakšeg praćenja iznosimo vam kronologiju odluka u ovom postupku koji je trajao od podnošenja tužbe do konačne odluke Vrhovnog suda RH punih **7 godina**.
5. Dana **4.7.2013.** godine Trgovački sud u Zagrebu, presudom poslovni broj P-1401/2012 presudio je kako je svih osam tuženih banaka povrijedilo kolektive interese i prava potrošača na način da su u razdoblju 2004.-2008. godine zaključivali ugovore o kreditima koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe i to na način da je u spornim potrošačkim ugovorima, ugovorena valuta uz koju je vezan povrat kredita i to švicarski franak, odnosno način da je ugovorena redovna kamatna stopa koja je tijekom postojanja obveze po ugovorima o kreditima promjenjiva u skladu s jednostranom odlukom banke.

Dana **13.6.2014.** godine, odlučujući po žalbama banaka Visoki trgovački sud RH je presudom poslovni broj Pž-7129/13-4, presudio kako je odredba o kamati koja se mijenja jednostranom odlukom banke nepoštena i ništetna, dok je dio koji se odnosi na valutu švicarski franak utvrdio kao valjan. Iznimka je tada bila samo jedna tužena banka, Sberbank d.d., za koju tada još nije utvrđena nevaljanost niti jedne ugovorne odredbe.

Dana **9.4.2015.** godine, Vrhovni sud je odlukom poslovni broj Revt-249/14-2, po reviziji banaka potvrđio presudu Visokog trgovačkog suda RH kako je odredba o kamati koja se mijenja odlukom banke nepoštena i ništetna, a po reviziji Potrošač-Hrvatski savez udruga za zaštitu potrošača je potvrđio kako je odredba o valuti švicarski franak valjana.

Dana **13.12.2016.** godine, Ustavni sud RH, svojom odlukom U-III-2521/2015 i dr., po ustavnoj tužbi Potrošač-Hrvatski savez udruga za zaštitu potrošača ukinuo je odluku Vrhovnog suda RH u dijelu koji se odnosi na valutu švicarski franak te je predmet vratio na ponovno odlučivanje Vrhovnom sudu RH.

Dana **3.10.2017.** godine, Vrhovni sud RH donosi odluku poslovni broj Revt-575/16-5, kojom predmet u dijelu koji se odnosi na valutu švicarski franak vraća na odlučivanje Visokom trgovačkom sudu RH, kao i u dijelu za kamatnu stopu što se tiče Sberbank d.d.

¹ Predmet spora su krediti plasirani osobama koja imaju primanja u domaćoj valuti, odnosno u kunama, time da je plasman i povrat kredita vezan uz kretanje švicarskog franka i to najčešće tečaja koji određuje sama banka.

Dana **14.6.2018.** godine, Visoki trgovački sud RH donosi odluku poslovni broj Pž-6632/2017-10, kako je odredba o valuti švicarski franak nepoštena i ništetna i to način da su banke u razdoblju 2004.-2008. godine zaključivali ugovore o kreditima koristeći u njima ništetne i nepoštene ugovorne odredbe i to na način da je u spornim potrošačkim ugovorima u kunama ugovorena valuta uz koju je vezan povrat kredita i to švicarski franak te je ovaj put i za Sberbank d.d. utvrđio nepoštenost ugovorne odredbe o kamatnoj stopi koja se mijenja odlukom banke. Visoki trgovački sud RH sada je u dijelu valute švicarski franak za sve banke i dio za kamatnu stopu za Sberbank d.d. *de facto* potvrđio presudu prvog stupnja iz 2013. godine.

Dana **3.9.2019.** godine, Vrhovni sud RH je po revizijama banaka, svojom odlukom poslovni broj Rev-2221/2018-11, potvrđio presudu Visokog trgovačkog suda RH od 14.6.2018.

6. Rezultat ovog postupka kolektivne pravne zaštite je u konačnici takav da su i valuta švicarski franak i odredba o kamati koja se mijenja odlukom banke utvrđene nepoštenim i ništetnim u svim Ugovorima o kreditima s valutnom klauzulom švicarski franak, ugovorenim u tuženim bankama u utuženom razdoblju.
7. Sukladno navedenim odlukama i pozitivnom propisima Republike Hrvatske, Zakonu o parničnom postupku i Zakonu o zaštiti potrošača, potrošači su stekli pravo u pojedinačnim postupcima potraživati povrat neosnovano stečene koristi od strane banaka te su takve postupke pred sudovima u Republici Hrvatskoj i pokrenuli.

ZAKONODAVNA INTERVENCIJA 2015. godine

8. Kao što Vam je već poznato iz naših ranijih obraćanja Republika Hrvatska donijela je Zakon o izmjenama o dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju (dalje ZID ZPK 2015) koji je stupio na snagu 30.9.2015. godine i kojim je zakonom izvršena konverzija spornih kredita u švicarskim francima u kredite u valuti Euro te vam taj zakon dostavljamo u prilogu iako smo vam ga dostavili već ranije. Predmet Zakona bili su Ugovori o kreditu u valuti švicarski franak, dakle oni koji su bili i predmetom gore navedenog spora kolektivne pravne zaštite.

U prilogu: ZID ZPK 2015

9. Ovim Zakonom omogućeno je korisnicima kredita konvertirati svoje kreditne obveze iz valute švicarski franak u valutu Euro, ne u domaću valutu kunu u kojoj potrošači imaju primanja, te je Zakon za takvu konverziju propisao određenu metodologiju izračuna. Ona se u bitnom sastojala u tome da se od početka kredita izradi preračun iz valute švicarski franak u valutu Euro sve kako bi se dobila nova glavnica kredita na 30.9.2015. godine. Korisnici kredita su po izradi novog obračuna kredita, u zakonu „Izračun konverzije kredita“, mogli zatim potpisati Dodatke osnovnim ugovorima o kreditu u valuti švicarski franak te bi prema tom Dodatku ugovora, Aneksu, kredit od 30.9.2015. nastavili otplaćivati sada indeksiran u valuti Euro, sa novim iznosom glavnice kredita te novim obračunom kamatnih stopa, sve *pro futuro*.
10. U ovom postupku konverzije zapravo su se uplate po stvarnom kreditu uspoređivale sa uvjetima simuliranog, fiktivnog, kredita u valuti Euro te su se u konačnom obračunu na 30.9.2015. javile i određene razlike, manjkovi ili viškovi, ovisno o svakom konkretnom slučaju. Regulacija tih manjkova i viškova se prema Zakonu regulirala sklapanjem posebnog Sporazuma o manjku/višku, koja se razlika prema Zakonu nazivala „Preplata“. Ona je, ističemo, bila razlika

stvarnih uplata anuiteta po osnovnom kreditu i simuliranih uplata po simuliranome Euro kreditu.

11. Ta preplata (ukoliko je uopće utvrđen „višak“, a ne „manjak“ u takvoj usporedbi) ne sadrži ono što je potrošač platio više zbog primjene nepoštenih ugovornih odredaba o valuti švicarski franak i kamati koja se mijenja odlukom banke.
12. Cilj ovog Zakona je bio izjednačiti korisnike kredita u švicarskim francima s korisnicima kredita u valuti Euro i to je postignuto na način kako je gore opisan.
13. Naglašava se kako Zakonom pritom nije izvršeno obeštećenje korisnika kredita u švicarskim francima na način da je banka vratila svu korist koju je stekla na temelju nepoštenih i ništetnih ugovora o kreditu, odnosno nepoštenih i ništetnih ugovornih odredbi o valuti švicarski franak i kamati, niti su Zakonom eliminirane iz upotrebe odredbe o valutnoj klauzuli i odredba o kamati koja se mijenja odlukom banke. Izračun je do konverzije 30.9.2015. naime napravljen upravo uz primjenu odredbi o valuti i odredbi o kamati koja se mijenja odlukom banke, a u konverziji su primijenjene iste onakve kamatne stope koje se mijenjaju odlukom banke kao i u kreditima u švicarskim francima, dok se otplata kredita nakon 30.9.2015. nastavila uz primjenu valutne klauzule, sada u valuti Euro, i sada sa, *pro futuro*, novo definiranom kamatnom stopom. Naglašava se pritom kako se i o novo definiranoj kamatnoj stopi nije moglo pregovarati, nego je ponuđena po principu uzmi ili ostavi s vrlo visoko od banke određenim kamatnim maržama. Naime, da su banke primijenile kamatne marže s početka ugovornih odnosa, one bi bile vrlo niske, između 1% i 3%, dok su one marže koje su primijenjene po principu uzmi ili ostavi, bile iznad 5% pa čak i iznad 6%, jer su promjenjive referentne vrijednosti Euribora i nacionalne referentne kamatne stope bile izuzetno niske u vrijeme konverzije.
14. Kao što je gore rečeno, nikakvo obeštećenje nije bilo niti predmet ovog Zakona, niti je tada u pojedinim Ugovorima o kreditima napravljen izračun pojedinačne koristi koju je banka protupravno stekla. Ovo tim više jer su banke u konverziji kredita, odnosno u simuliranom Euro kreditu prema kojem je rađen Izračun konverzije, ponovno koristile jednostrane promjene kamatnih stopa za koje je u sporu kolektivne pravne zaštite utvrđeno da su nepoštene i ništetne. Banke su to napravile stoga što ZID ZPK 2015 u tom pogledu nije propisao nikakvu metodologiju obračuna kamata pri Izračunu konverzije. Razlog je taj, ponovno se naglašava, što je jedini cilj zakona bio kredite u švicarskim francima „prebaciti“ od 30.9.2015. u kredite u Eurima i olakšati korisnicima kredita daljnju otplatu kredita, a ne vršiti obeštećenje potrošača.
15. Zakon, dakle, nije imao intenciju ukloniti nepoštene ugovorne odredbe iz ugovora o kreditu, nego je njegova intencija bila isključivo socijalne prirode, dovesti potrošače u situaciju da otplaćuju kredite na način kako ih otplaćuju potrošači koji su ugovorili kredite s valutnom klauzulom Euro. Da je već tada bila utvrđena pravomoćna ništetnost valute švicarski franak, onda bi zakon mogao biti donesen na temelju kolektivne sudske presude i u tome slučaju ne bi uopće dolazila u obzir konverzija u kredit s valutnom klauzulom Euro, nego bi se svi ti krediti silom presude morali konvertirati u kredite bez valutne klauzule, dakle u domaću valutu kunu, s primjenom početne kamatne stope od početka otplate te s primjenom kunskoga iznosa glavnice od početka bez ikakva utjecaja rasta tečaja na otplatni plan. Međutim, zakonodavac to nije na takav način riješio niti mogao riješiti, upravo zbog činjenice da je valuta švicarski franak u trenutku donošenja ovog zakona bila utvrđena pravomoćno valjanom, presudom Visokog trgovackog suda RH, poslovni broj Pž-7129/13 kao i revizijom Vrhovnog suda RH, poslovni

- broj Rev-249/14-2, pa su onda i potrošači u teškoj ekonomskoj situaciji pod teretom anuiteta naraslih čak i za 100% pristajali na konverziju u drugu valutu, sada EURO, jer nisu znali, niti su mogli znati na koji način će biti okončan postupak kolektivne pravne zaštite te da će na koncu 2019. godine, u ponovljenom postupku, a kako je opisano u uvodu ove Prijave, Vrhovni sud RH, konačno utvrditi kako je valuta švicarski franak u ugovorima o kreditima nepoštena i ništetna.
16. Dakle, u trenutku stupanja Zakona na snagu valuta švicarski franak još uvijek nije bila sudska utvrđena nepoštenom i ništetnom, a osim toga nije bila utvrđena niti ništetnost ugovorene odredbe o kamatnoj stopi za Sberbank d.d., pravomoćna odluka je donesena tek **3 godine nakon konverzije**, te je konverzija kredita vršena uvažavajući u cijelosti valutu švicarski franak kao valjanu za sve tužene banke kao i valjanu kamatnu stopu za Sberbank d.d., dakle preračunavajući kredit upravo sa odredbama valute švicarski franak i odredbama o kamatama koje se mijenjaju odlukom banke, dakle uzimajući ih u obzir u samom Izračunu konverzije.
 17. Sam zakon štoviše ni odredbu o valuti, ni odredbu o kamatnoj stopi koja se mijenja odlukom banke nije utvrdio niti nepoštenom niti valjanom, odnosno taj dio je od početka bio prepušten sudske vlasti. Drugačiji način zakonodavne intervencije, dapače, predstavlja bi uplitanje zakonodavne vlasti na djelovanje sudske vlasti.
 18. Korisnici kredita, važno je napomenuti, Dodacima/Aneksima ugovora nisu se nigdje odrekli svojih potraživanja na utvrđenje ništetnim nepoštenih ugovora ni na potpuno obeštećenje niti je takvo odricanje bilo propisano zakonom. Štoviše u nacionalnom zakonodavstvu propisano je kako se potrošač ne može odreći svojih prava, odnosno čl. 41. Zakona o zaštiti potrošača navodi:

Članak 41.

(1) Potrošač se **ne može odreći niti mu se mogu ograničiti prava** koja ima na temelju ovoga Zakona ili drugih zakona kojima se štite prava potrošača.

a slično je propisano i u samome ZID ZPK 2015, u članku 19.e, gdje je unaprijed zabranjeno bankama da u dodacima ugovora ugovaraju odricanje od bilo kakvih potrošačkih prava zbog primjene zakona, citiramo:

Članak 19.e

„(9) Ako potrošač prihvati izračun konverzije kredita, vjerovnik neće tražiti dodatne instrumente osiguranja plaćanja, u odnosu na ugovorene, **niti postavljati dodatne uvjete potrošaču kojima bi se derogirala njegova druga prava.**“

...

19. Korisnici kredita su nakon provedene konverzije, odnosno neki i prije provedene konverzije kredita, pred sudovima Republike Hrvatske podnijeli pojedinačne tužbe u kojima potražuju da im se izvrši povrat sve koristi koju su banke stekle po svakom pojedinom Ugovoru o kreditu, dokazujući kako im konverzija kredita to nije omogućila, odnosno to im je tek djelomično omogućila, ovisno od slučaja do slučaja.
20. Korisnici kredita također su pred sudovima Republike Hrvatske tražili i stavljanje Ugovora o kreditu van snage u cijelosti pošto su bitni sastojci ugovora o kreditu, valuta, tečajni mehanizam i kamata nepoštene i ništetne, te su na temelju toga potraživali restituciju. Posebno se naglašava kako su dijelu potrošača i otkazani Ugovori o kreditu koje nisu mogli otplaćivati upravo zbog nezakonitog i enormnog povećanja i kamata i glavnice kredita pa su im na takav

način dospjeli na naplatu nezakonito uvećani iznosi kredita i cijelosti na koje im onda teku i zatezne kamate. Potrošači tvrde i u sudskim postupcima dokazuju kako konverzijom nisu vraćeni u početni položaj kao da spornih odredbi i samog ugovora nema, već su prebačeni u simulirani kredit koji je vezan uz valutu Euro te kako na taj način nisu obeštećeni te kako banka nije vratila svu korist koju je protupravno stekla.

21. Visina neosnovano stečene koristi utvrđuje se sudskim, financijskim, vještačenjem u pojedinačnim sporovima potrošača.
22. Za vrijeme trajanja ovih pojedinačnih postupaka potrošača, i to 11.12.2019. godine, Vrhovni sud Republike Hrvatske, kao sud zadnje instance, pokrenuo je tzv. „ogledni postupak“.
23. Radi se o novom institutu u pravnom sustavu Republike Hrvatske koji je reguliran Zakonom o parničnom postupku, čl. 502.i i dalje, a koji u bitnom omogućuje Vrhovnom судu RH da zauzme pravno shvaćanje o određenom pitanju, a onda je to pravno shvaćanje obvezujuće za sve niže sudove u pojedinačnim predmetima koji su u tijeku i koji će biti pokrenuti, a kako je regulirano čl. 502.n Zakona o parničnom postupku.

U prilogu: Zakon o parničnom postupku

24. U tom oglednom postupku, koji se vodio pod poslovnim brojem Gos 1/2019-5 Vrhovni sud RH, je odlučivao o sljedećem pravnom pitanju:

„Je li sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" broj 102/15) nepostojeći ili ništetan u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli?“

te je 4.3.2020. ovaj sud donio sljedeću odluku:

„Sporazum o konverziji sklopljen na osnovi Zakona o izmjeni i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju ("Narodne novine" broj 102/15.) ima pravne učinke i valjan je u slučaju kada su ništetne odredbe osnovnog ugovora o kreditu o promjenjivoj kamatnoj stopi i valutnoj klauzuli.“

25. Vrhovni sud RH je u obrazloženju navedene odluke naveo kako Dodatak ugovorima o kreditu ne može biti nepošten i ništetan **iako** se svojim sadržajem temelji na odredbama koje su *Ex tunc* utvrđene nepoštenim i ništetnim i to iz razloga što je taj Dodatak ugovor o kreditu sklopljen na temelju ZID ZPK 2015 te zaključuje da je time, *per se*, automatski Dodatak ugovora zakonit, pošten i valjan.
26. *Defacto*, Vrhovni sud je odbio ispitivati uopće je li Dodatak ugovora pošten i valjan presumingajući da jest, bez mogućnosti da se poštenost i valjanost tog Dodatka ugovora uopće ocjenjuje i dovodi u pitanje, iako je, kako je već rečeno, s *Ex tunc* učinkom, utvrđeno kako su odredbe osnovnog ugovora o kreditu nepoštene i ništetne.
27. Još jednostavnije, Vrhovni sud je utvrdio da je Dodatak glavnom Ugovoru o kreditu pošten i valjan bez obzira što je glavni ugovor bio nepošten i nevaljan od početka, *Ex tunc*, i što su glavne odredbe ugovora, ona o predmetu (valuta švicarski franak) i ona o cijeni (kamatna stopa), nepoštene i ništetne od početka, *Ex tunc*.
28. Ono što se ukazuje spornim i što je predmet ove Prijave jest činjenica da je Vrhovni sud RH u ovom oglednom postupku odlučivao **o primjeni prava Europske unije**, odnosno **primjeni i tumačenju Direktive 93/13 o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima** koja je inkorporirana u nacionalni Zakon u zaštiti potrošača, a da:
 - **nije o tumačenju prava Unije postavio prethodno pitanje Sudu Europske unije**

29. Vrhovni sud je odlučivao o tome ima li, i kakav utjecaj na prava potrošača ima činjenica što je zakonodavac intervenirao u ugovorni odnos potrošača i banke te je pri donošenju odluke o tome pristupio vlastitom i proizvoljnom tumačenju prava Europske unije, odnosno arbitrarnom, pogrešnom i proizvoljnom tumačenju odluke Suda Europske unije C-118/17, *Dunai*, i tumačenju Direktive 93/13 o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima o kojoj je u tom predmetu riječ, zanemarujući svoju obvezu postavljanja prethodnog pitanja.
30. Vrhovni sud RH je odbio primijeniti pravo Unije iako je upravo u predmetu C-118/17, *Dunai*, Sud unije zauzeo pravo shvaćanje o **utjecaju zakonodavne intervencije na prava potrošača** temeljem Direktive 93/13 na način da ona **ne ukida** pravo na obeštećenje potrošača i to prije svega da ne može ukinuti pravo potrošača na povrat sve koristi koju je trgovac stekao na temelju nepoštenog ugovora/nepoštenih ugovornih odredbi.
31. Dakle, Vrhovni sud je odlučivao o primjeni prava Europske unije (i to potpuno pogrešno), konkretno o primjeni i tumačenju Direktive 93/13, Vrhovni sud RH, a pritom:
- **nije Sudu EU postavio prethodno pitanje**
 - nije u samoj odluci uopće obrazložio zašto nije Sudu EU postavio prethodno pitanje
32. Postupajući na ovaj način, Vrhovni sud RH je, kao najviši nacionalni sud, počinio povredu prava Europske unije i to na način da je postupio u direktnoj suprotnosti sa izričitom odredbom čl. 19. Ugovora o Europskoj uniji (dalje UEU) i čl. 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (dalje UFEU) koji navode kako slijedi:

Članak 19.

3. Sud Europske unije, u skladu s Ugovorima:

- (a) donosi odluke u postupcima koje pokreću države članice, institucije ili fizičke ili pravne osobe
- (b) **odlučuje o prethodnim pitanjima, na zahtjev sudova država članica, o tumačenju prava Unije ili valjanosti akata koje su usvojile institucije**
- (c) donosi odluke u ostalim slučajevima predviđenima Ugovorima.

Članak 267.

Sud Europske unije je nadležan odlučivati o prethodnim pitanjima koja se tiču:

- (a) tumačenja Ugovora;
- (b) valjanosti i tumačenja akata institucija, tijela, ureda ili agencija Unije;

33. Iz citiranih odredbi primarnog prava Unije, jasno dakle proizlazi da ako se pitanje tumačenja prava Unije pojavi pred bilo kojim sudom države članice, taj sud može, ako smatra da je odluka o tom pitanju potrebna da bi mogao donijeti odluku, zatražiti od Suda da o tome odluči.
34. Međutim, ako se takvo pitanje pojavi u predmetu koji je u tijeku pred sudom neke države članice, kao sudom zadnje instance, taj je sud **dužan** uputiti to pitanje Sudu EU.
35. Iz citiranih odredbi sasvim je jasno kako se, kad je s pitanjem interpretacije norme prava EU suočen najviši nacionalni sud, ovdje Vrhovni sud RH, primjenjuje čl. 267. st. 3. UFEU koji propisuje da ovaj sud mora pokrenuti prethodni postupak pred EU. Vrhovni sud u skladu s navedenim odredbama zakonodavstva Unije imao je samo dvije opcije:
- Suditi sukladno pravu Europske unije
 - Postaviti pitanje Sudu Europske unije

36. Kada to Vrhovni sud RH ništa od toga nije napravio pa je odbio primijeniti prava shvaćanja presude *Dunai*, a svejedno je samostalno tumačio pravo Unije i presude Suda EU (i to potpuno pogrešno i sa zabrinjavajućim stupnjem površnosti), time je ovaj **prekršio obvezu** iz temeljnog akta Europske unije koja izričito propisuje **dužnost ovog suda da se sa prethodnim pitanjem obrati Europskom sudu** čija osnovna funkcija i jest upravo tumačenje i primjena prava Europske unije, a što je u konkretnom predmetu upravo i bio slučaj pošto se radilo gotovo isključivo o primjeni i interpretaciji Direktive 93/13, odnosno pitanju o interpretaciji kako je dana u čl. 267. točka (b) UFEU-a.
37. Sustav prethodnih pitanja Europskom sudu osnovni je kanal komunikacije između nacionalnih sudova i Europskog suda te ključan element sudskog dijaloga u pravu EU kojim se uobičuje pravno shvaćanje o pojedinom pravnom problemu te predstavlja jedan od stupova na kojima počiva pravo Europske unije. Pravna shvaćanja Suda unije najviši su autoritet u interpretaciji prava EU čiju je važnost iskazao i sam Sud Unije u presudi C-166/73, *Rheinmuhlen* i to kao:
- „**temeljnu za osiguranje prava Zajednice uspostavljenog Ugovorom i ima za svrhu osigurati da se pravo u svim okolnostima primjenjuje na jednak način u svim državama članicama.**“
- a na ovu obvezu ukazao je i u presudi C-6/64, *Flamino Costa v. ENEL* u kojoj se navodi:
- „međutim prema odredbama ovog članka nacionalni sudovi protiv čijih odluka ne postoji pravno sredstvo, kao u ovome slučaju, **moraju uputiti zahtjev ...**“
38. Postavljanje prethodnog pitanja stoga je nezaobilazno, a Vrhovni sud RH je svojim (ne)postupanjem sukladno čl. 267. UFEU negirao temeljni smisao ove odredbe, a to je da spriječi donošenje odluke najvišeg nacionalnog suda u predmetima u kojima treba primijeniti pravo EU bez mogućnosti da se Sud unije očituje o njegovoj pravilnoj interpretaciji.
39. Prekršivši ovu obvezu, Vrhovni sud RH je potrošaćima nezakonito oduzeo pravo na pristup Sudu unije, a sam **Sud unije onemogućio u očitovanju o pravilnoj interpretaciji prava Unije** čime je postupio suprotno osnovnim ciljevima Europske unije u razvoju i osiguranju vladavine prava u uvjetima članstva u Europskoj uniji.
40. Protivno temeljnim aktima Europske unije i to na način da je Europskom sudu oduzeo krajnju riječ o značenju i učincima europskih normi u konkretnom predmetu, Vrhovni sud RH postigao je to da pravna stečevina Europske unije u Republici Hrvatskoj, kao članici EU, ostane mrtvo slovo na papiru čime izravno podriva i negira europski integracijski proces koji obvezuje Republiku Hrvatsku, a postupio je i direktno suprotno čl. 145. Ustava RH.
41. Ovdje je za istaknuti i to kako se Vrhovni sud RH upustio u samovoljno i arbitrarno tumačenje prava Unije, a ističe se ponovno, nije niti jednom riječju obrazložio zašto nije Sudu unije postavio prethodno pitanje.
42. Da stvar bude gora Vrhovni sud je odbio primijeniti pravo Unije pod obrazloženjem kako se u predmetu *Dunai*, radi o „drugačijim činjeničnim okolnostima“, iako su presude Suda unije značajne upravo zbog pravnih tumačenja, a ne činjenica. Naime, tumačenja Direktive 93/13 izražena kroz presudu Suda Unije, značajna su upravo zbog toga što interpretacije Suda unije izražene kroz njegove presude čine sastavni dio pravne norme koju objašnjavaju, a koja kao takva stoga i postaje relevantna izvan samog predmeta spora u kojem je pitanje postavljeno.
43. Drugim riječima, Vrhovni sud je ignorirao činjenicu da interpretacije, tumačenja Suda unije djeluju *ex tunc*, odnosno objašnjavaju značenje norme od trenutka kada je ona nastala te stoga

imaju učinke *erga omnes* kako je uostalom taj sud obrazložio u spojenim predmetima C 66/127 i 128/79 *Salami*, kao i da, propust nacionalnog suda da postupi prema ranijoj praksi ovog suda predstavlja dovoljno ozbiljnu povredu prava EU, a time i osnovu za odgovornost države za štetu (vidi spojene predmete *Brasserie/Factortame*).

44. Štoviše, ukoliko je Vrhovni sud smatrao da predmet *Dunai* nije primjenjiv na ovaj konkretni predmet te smatra kako nema odgovor Suda unije na pitanje koje se sada pred njim postavilo **upravo je to bio razlog** da takvo pitanje Sudu Europske unije postavi.
45. Podnositelj naglašava kako ovo nije prvi put da Vrhovni sud Republike Hrvatske u predmetima koji se odnose na pravo Unije sudi samovoljno i krši svoje obveze koje proizlaze iz UFEU.
46. Podnositelj tako ukazuje kako je Ustavni sud RH već jednom **upravo zbog istog ovog razloga** ukinuo odluku Vrhovnog suda RH u sporu kolektivne pravne zaštite koji je opisan u uvodu ove prijave, poslovni broj Revt-249/14-2 od 9. travnja 2015., a u obrazloženju svoje odluke U-III-2521/2019 od 13.12.2016. Ustavni sud RH je naveo:
- „Odluka o tome hoće li takav zahtjev uputiti ili ne, u nadležnosti je Vrhovnog suda i ne ovisi o dispoziciji stranaka. Međutim, **u svakom slučaju, kao "nacionalni sud zadnje instance" bio je dužan očitovati se odnosno obrazložiti razloge zbog kojih smatra da u konkretnom slučaju nije bio dužan pokrenuti prethodni postupak odnosno uputiti zahtjev Sudu EU za prethodno tumačenje prava EU-a u smislu članka 267. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju EU.“**
47. Vrhovni sud RH, naime ni u tijeku spora kolektivne pravne zaštite nije postavio prethodno pitanje Sudu unije niti je obrazložio zašto to nije napravio iako se cijelo vrijeme kod spornih ugovora o kreditima u švicarskim francima radilo o primjeni i tumačenju prava Unije, konkretno Direktive 93/13.
48. Po istom pitanju ukazuje se na odluku Ustavnog suda RH, U-III-1966/2016, koja jasno navodi kako je ovakvo postupanje Vrhovnog suda RH povreda Ustava i Konvencije, a ukazuje se i na presudu ESLJP, *Dhabi protiv Italije (8. travnja 2014., zahtjev br. 17120/09)* u kojoj se jasno navodi:
- „U specifičnom kontekstu trećeg stavka članka 234. Ugovora o osnivanju Europske zajednice (trenutni članku 267. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU)), znači da nacionalni sudovi protiv čijih odluka nema pravnog lijeka u skladu s nacionalnim pravom i koji odbiju zahtjev za prethodno mišljenje od Suda Europske unije na postavljeno pitanje koje se odnosi na tumačenje prava Europske unije, **dužni su dati razloge za takvo odbijanje u svjetlu izuzetaka predviđenih presedanima Suda EU-a. Oni, dakle, moraju navesti razloge zbog kojih su utvrdili da je pitanje nebitno, da je odredba prava Europske unije u pitanju već protumačena u praksi Suda EU-a ili da ispravna primjena prava EU-a je tako očito da ne ostavlja prostora za bilo kakve razumne sumnje.**“
49. Vrhovni sud RH nije napravio ništa od navedenog.
50. Posebno se napominje kako su pitanje konverzija kredita i ogledni postupak vezani uz tumačenje Direktive 93/13, a u odnosu na Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o potrošačkom kreditiranju koji je donesen **2015 godine**, odnosno uz dodatke ugovora koji su sklapani krajem **2015.** i tijekom **2016.**, a to znači nakon ulaska RH u EU, pa je očita bila obveza Vrhovnog suda RH postaviti Sudu EU pitanja vezano uz donošenje odluke u oglednom postupku, a kako je postupio suprotno, Vrhovni sud RH je počinio stoga povredu prava Europske unije.

51. Također se ukazuje i na značaj ovog konkretnog predmeta koji se odnosi na preko 20.000 pojedinačnih tužbi na sudovima u Republici Hrvatskoj, a Vrhovni sud RH je u ignoriranju i kršenju obveza iz temeljnog akata EU (čl. 267. UFEU) išao toliko daleko da bez ikakvog obrazloženja postavljanje prethodnog pitanja očito nije niti razmatrao niti uzeo u obzir, a ističe se kako se sud nije, a nije niti imao nikakva osnova, pozvati na tzv. *acte clair* doktrinu sadržanu u praksi Suda unije, a formuliranu u presudi CILFIT². Bit *acte clair* doktrine jest donekle ublažavanje obveze najvišeg suda na postavljanje prethodnog pitanja ali samo kada je pravilno rješenje spora u smislu prava EU toliko jasno da ne ostavlja prostora nikakvoj razumnoj sumnji i to samo u slučajevima kada već postoji ustaljena i identična praksa Suda unije o istom ili sličnom problemu koju sud koji odlučuje prihvaca. Protom je važno naglasiti kako se ni ovom doktrinom ne dira u bezrezervni zahtjev da sud zadnje instance Sudu unije uputi svako pitanje tumačenja prava EU koje se pred njima pojavi. Ovakvo poimanje ove doktrine sam Sud EU je izrazio u već citiranoj presudi CILFIT kao i u svojoj presudi 28-30/62, DA COSTA (1963) ECR 31 stavljajući pritom naglasak na *erga omnes* učinak svojih presuda izuzimajući kao cilj odluke bilo kakvo izigravanje obveze iz čl. 267. UFEU, štoviše postavljući pred nacionalne sudove upravo kroz ovu doktrinu toliko stroge standarde u smislu da **nacionalni sud obvezu postavljanja pitanja ne može izbjegići.**³
52. Gore izneseno se napominje samo radi sveobuhvatnosti izlaganja naglašavajući kako se Vrhovni sud RH na ovu doktrinu, sve da je to i napravio, nije ni mogao pozvati jer je njegova odluka upravo suprotna ustaljenoj praksi Suda Europske unije o istom ili sličnom problemu pošto je odbio odlučivati o poštenosti i valjanosti konkretnih Dodataka ugovora, eliminirajući primjenu Direktive 93/13 i pravna shvaćanja Suda unije iz predmeta *Dunai* samo navodeći kako se ne radi o „činjenično istovjetnim predmetima“, te navodeći kako je konverzija kredita u Republici Hrvatskoj bila **dobrovoljna**.
53. Vrhovni sud RH tako navodi:
- „Ali temeljna razlika u okolnostima u kojima je donesena navedena presuda Europskog suda (presuda *Dunai* op.a.) i učincima ZID ZPK je u tome da je navedena presuda donesena povodom **izravne zakonske intervencije** u svaki ugovorni odnos, dok su prema ZID ZPK korisnici kredita **mogli odbiti konverziju koju su im prethodno banke morale ponuditi.**“
54. Na ovaj način Vrhovni sud RH bez konzultacija sa Sudom unije proizvoljno i pogrešno protumačio Direktivu 93/13 i studio direktno suprotno Sudu Europske unije.
55. KAO PRVO, Vrhovni sud je ignorirao činjenicu da se nepoštenost ugovornih odredbi utvrđuje *Ex tunc*, odnosno ignorirao je da su odredbe koje su bile temelj sklapanja Dodatka ugovora o kreditu *Ex tunc* utvrđene nepoštenima i ništetnima. O tome postoji ustaljena praksa Suda unije primjerice predmeti C-118/17, *Dunai*, t. 41. i dr. a koja ukazuje da se utvrđenjem nepoštenosti i ništetnosti stanje za potrošača mora vratiti i činjenično i pravno na sam početak, kao da nepoštenog ugovora nema, odnosno kao da nema nepoštenih i ništetnih odredbi.
56. KAO DRUGO, u predmetu C-779/2018, *Mikrokasa*, i drugoj pripadajućoj sudskej praksi Sud unije je jasno naveo upravo suprotno, a to je kako iz ocjene nepoštenosti može biti **samo**

² Predmet ES 283/81, CILFIT v. Ministry of health (1982) ECR 3415. posebice točke 16-20 presude

³ Radi se zapravo o zahtjevu da sudovi u svim državama neku normu tumače na isti način, odnosno da je pravo EU **jasno ne samo sudu koji rješava predmet već i sudovima u drugim članicama EU.**

iznimno izuzeta neka odredba ugovora koja je odraz zakonodavne odredbe **prisilne naravi** za obje ugovorne strane:

„50. S tim u vezi valja podsjetiti na to da je člankom 1. stavkom 2. Direktive 93/13, koji se odnosi na ugovorne odredbe koje su odraz obveznih zakonskih ili regulatornih odredbi, ustanovljeno isključenje iz njezina područja primjene koje je, u skladu s ustaljenom sudskom praksom, podvrgnuto dvama uvjetima. S jedne strane, ugovorna odredba mora biti odraz zakonske ili regulatorne odredbe, a, s druge strane, ta odredba **mora biti obvezna** (presude od 7. studenoga 2019., Kanyeба i dr., C-349/18 do C-351/18, EU:C:2019:936, t. 60. i od 3. ožujka 2020., Gómez del Moral Guasch, C-125/18, EU:C:2020:138, t. 31.).“

57. Kako Vrhovni sud RH navodi da je primjena ZID ZPK 2015 i sklapanje Dodatka ugovorima o kreditu **ovisilo o volji potrošača**, čak i da se radi o novom ugovoru, pa je svejedno izuzeo iz ocjene poštenosti ovaj Dodatak ugovora pritom i zanemarujući kako su odredbe osnovnog Ugovora o kreditu utvrđene *ex tunc* nepoštenim i ništetnim, jasno da Vrhovni sud RH nije akceptirao višestruko izražen i ponovljen stav Suda unije kako se kod iznimke iz članka 1. stavak 2. Direktive 93/13, radi tek o iznimci od pravila koje Direktiva uspostavlja te koju stoga valja tumačiti vrlo usko i isključivo sa svrhom i ciljem zaštite potrošača čemu Direktiva i služi.
58. Osim toga na ovaj način je Vrhovni sud RH postupio direktno protivno Direktivi 93/13 u kojoj se, u njenoj desetoj uvodnoj izjavi, jasno navodi kako se Direktiva 93/13 primjenjuje:
„na sve ugovore koji se zaključuju između prodavača ili pružatelja i potrošača“
59. Dakle, ako je čak Vrhovni sud RH Dodatak ugovora o kreditu shvatio kao novi ugovor (a on to nije jer su potrošači i banke u tim Dodacima jasno naveli kako to nije novi ugovor) onda je pogotovo takav ugovor morao podvrgnuti ocjeni transparentnosti i poštenosti kako mu to nalaže Direktiva 93/13.
60. KAO TREĆE, Vrhovni sud uopće ne razumije distinkciju koju utvrđuje Sud unije u presudi *Dunai*, navodeći kako neovisno o tome na koji način Sud ocijenio na temelju zakonske intervencije sklopljene Dodatka ugovora, Sporazume ili nešto slično, ona **ne smije i ne može umanjiti zaštitu** koju jamči Direktiva 93/13 i povrat sve koristi koju su trgovci neosnovano stekli. Pogotovo, ukoliko se takve zaštite potrošači nikada i nigdje **nisu odrekli** niti je zakonom bilo kakvo odricanje bilo propisano.
61. Ovo je također Vrhovni sud zanemario kao što je i zanemario da je pravno tumačenje iz presude *Dunai*, postalo sastavni dio pravne norme koju objašnjava, ovdje Direktive 93/13, a koja kao takva stoga i postaje relevantna izvan samog predmeta spora u kojem je pitanje postavljen. Drugim riječima, Vrhovni sud je ignorirao činjenicu da interpretacije, tumačenja Suda unije djeluju *ex tunc*, odnosno objašnjavaju značenje norme od trenutka kada je ona nastala te stoga imaju učinke *erga omnes* kako je uostalom iskazao Sud unije u spojenim predmetima C-66,127 i 128/79 *Salumi*. Štoviše, u spojenim predmetima Brasserie/Factortame, ES je naglasio da propust nacionalnog suda da postupi prema ranijoj praksi ES predstavlja dovoljno ozbiljnu povredu prava EU, a time i osnovu za odgovornost države za štetu.
62. Ovo je u praksi značilo da je Vrhovni sud RH bio direktno vezan tumačenjima/interpretacijama sadržanim u presudama Suda unije, poglavito citiranom presudom *Dunai*, a koje interpretacije u primjeni Direktive 93/13, ocjeni zakonodavne intervencije, obeštećenju te obvezi vršenja testa poštenosti u pogledu Dodatka ugovora ili bilo kakvog sporazuma stranaka nakon sklapanja osnovnog ugovora koji je nepošten i ništetan, su za Vrhovni sud imale biti sastavni

dio citirane Direktive te je pri interpretaciji cijelog nacionalnog prava, posebice ZZP-a koji je implementirao citiranu direktivu, bio u obvezi tumačenja u skladu s pravom EU i to na način da se ostvari rezultat koji propisuje Direktiva.

63. Praksu Suda unije, kada je odlučivao o spornom pitanju, Vrhovni sud RH je u potpunosti ignorirao ili je na naprosto nevjerljiv i nedopustiv način trivijalizirao pa tako nije naveo niti jednu jedinu presudu ili pravno shvaćanje Suda unije koji bi bilo potkrnjepa njegove odluke.
64. Kao što je rečeno jedina presuda Suda unije koju je tek spomenuo Vrhovni sud jest presuda *Dunai*, međutim osvrta suda na ovu presudu predstavlja eklatantnu samovolju, proizvoljnost i arbitarnost, kojoj nema i ne može biti mesta pred bilo kojim sudskim tijelom, a kamoli pred najvišim sudom jedne članice Europske unije koji ima imperativ poznavanja čitave sudske prakse Suda unije⁴ pa shodno tome ne može izbjegći njegovu primjenu na način da presude i tumačenja Suda unije ignorira kao da ne postoje.
65. Ovo tim više što je Vrhovni sud u oglednom postupku imao niz očitovanja umješača u taj postupak pa i očitovanje ovdje Podnositelja u ime potrošača koje se pozivalo na praksu Suda unije i koje je Vrhovni sud također ignorirao.
66. Ponavlja se, Vrhovni sud RH je zaključio kako ga tumačenja i interpretacije Europskog suda u predmetu C-118/17, *Dunai*, i druga pripadajuća sudska praksa, ne interesiraju jer se ne radi o činjenično istovjetnim predmetima.
67. Ovakav zaključak najvišeg suda jedne države članice EU, **u kojem presude Suda unije sagledava kao činjenični supstrat** pa temeljem donekle različitih činjenica, **u inače po pravnom pitanju istovrsnim sporovima, odbija primjenu, tumačenja i interpretacije baš onih identičnih pravnih normi koje bi trebao sam primjenjivati**, eklatantan je primjer kršenja prava Europske unije iz čl. 4(3) UEU, **doktrine posrednog učinka** i obveze interpretacije u skladu s pravom EU⁵. Ovakvo rezoniranje jednostavno izmiče ikakvom logičkom i pravnom shvaćanju te nije korespondentno sa temeljnim postulatima Suda EU u smislu da tumačenje koje daje sam Sud unije ne podrazumijeva samo razjašnjenje pojedinih izraza u nekoj europskoj normi ili neke europske norme u cjelini, već i razjašnjavanje učinaka neke norme, kako u smislu osoba za koje stvara prava i obveze, tako i u smislu njenog odnosa s normama nacionalnog prava.
68. Osim toga shvaćajući da je stoga što je zaključen na temelju zakonskih odredbi Dodatak ugovoru o kreditu apriori pošten i valjan, bez obzira što je osnovni ugovor nepošten i ništetan i bez obzira što su odredbe o predmetu i cijeni nepoštene i ništetne, Vrhovni sud iskazuje zabrinjavajuće nepoznavanje interpretativne pravne kulture Suda unije te prezentira pravni formalizam u svom najgorem obliku. Ovaj sud očito zaboravlja da bez obzira na činjenicu da države koje pristupaju EU već u trenutku pristupanja moraju svoj pravni sustav uskladiti s pravnom stečevinom EU, ta je **obaveza usklađivanja trajna**. To je zbog toga što se pravo EU razvija, bilo donošenjem novih pravnih pravila sekundarnog prava, bilo njihovom interpretacijom kroz praksu Suda unije pa je upravo obveza Vrhovnog suda RH, kao uostalom i bilo kojeg nacionalnog suda, bila upravo uskladiti tumačenje nacionalnog prava s pravom EU i to osnovnom metodom koja mu je dana – interpretacijom i to takvom da je, čak i da je sud

⁴ Tako i ES u presudi C-46/93 i C/48/93 *Brassiere/Factortame v. BRD*

⁵ Upravo ovu interpretativnu obvezu u smislu tumačenja normi nacionalnog prava sukladno pravu EU nameće ES u presudi 14/83 *Van Colson i Kamman v Land Nordrhein-Westfalen*

smatrao da postoji više mogućih interpretacija nacionalnog prava, **bio dužan usvojiti onu interpretaciju koja nacionalnu normu čini usklađenom s europskom normom onako kako je tumači Sud unije**. Ova se obveza odnosi ne samo na ono nacionalno pravo koje je nacionalni regulator usvojio u svrhu usklađivanja s pravom EU, već se odnosi na cijelokupno nacionalno pravo.

69. Samo se napominje kako je Vrhovni sud u želji da ošteti potrošače i uskrati im zaštitu koju im kao građanima Unije pruža pravo Unije, pored primjene prava Unije čak i suspendirao primjenu nacionalnog prava, konkretno Zakona o obveznim odnosima, što je predsedan još neviđen u pravosuđu Republike Hrvatske, a vjerojatno i u okvirima Europske unije pošto upravo nacionalni zakon, Zakon o obveznim odnosima, počiva na načelu, a tako je i izričito propisano, kako se nepošten i ništetan ugovor, kao i nepoštена i ništetna odredba ne može konvalidirati, ne može se o njoj sklopiti niti obnova, niti bilo kakva nagodba, a sve stoga što takav ugovor i ugovorna odredba predstavljaju takvu tešku povredu javnog interesa da se ne mogu dispozicijama stranaka naknadno popravljati. Ovo je jasno propisano odredbama čl. 145., čl. 148. i čl. 158. Zakona o obveznim odnosima.
70. Vrhovni sud je postupajući na gore opisan način način u potpunosti ignorirao i prekršio utvrđenu doktrinu interpretativnog učinka, koja počiva na načelu da namjera zakonodavca (ovdje izražena kroz domaći ZZP) nije bila kršenje Direktiva već suprotno njen provođenje pa shodno tome nacionalnu pravnu normu valja interpretirati što je više moguće u skladu s njenim ciljevima i svrhom koje europsko pravo želi postići pa čak i svoju dužnost i obvezu da normu nacionalnog prava koja stoji na putu pravnoj zaštiti subjektivnog prava izuzme iz primjene.
71. Konkretni cilj Direktive 93/13 je zaštita potrošača kao što je jasno iskazao Sud unije u predmetu primjerice u spojenim predmetima, C-482/13 do 487/13, *Unicaja banko i Caixabank*, t. 38:

„38. Nadalje, u tom pogledu valja podsjetiti da je nacionalni sud koji postupa u sporu isključivo između pojedinaca dužan, kad primjenjuje odredbe unutarnjeg prava, uzeti u obzir sveukupnost pravila nacionalnog prava i tumačiti ih u najvećoj mogućoj mjeri u svjetlu teksta i cilja mjerodavne direktive, radi postizanja rješenja usklađenog s njezinim ciljem (presuda Kásler i Káslerne Rábai, EU:C:2014:282, t. 64.).“
72. Da s druge strane Vrhovni sud poznaje i primjenjuje praksu Suda unije vrlo brzo bi shvatio da ne postoji nikakav osnov za preklidiranje obveze i ovlaštenja nacionalnog suda da primjeni nacionalno zakonodavstvo, u ovom slučaju Zakon o obveznim odnosima, koje omogućava ocjenu nepoštenosti ugovornih uvjeta, a što je uostalom u skladu s tumačenjem Suda unije u primjeni Direktive 93/13, kao i da nacionalno zakonodavstvo uvijek može osigurati veći i stroži stupanj zaštite od same Direktive, a kako je Sud unije ukazao u svojoj odluci C-484/08, *Caja de Ahorros* ili presudi C-96/14, *Van Hove*, (točka 27).
73. Iz ovakvog pristupa može se samo zaključiti da u konkretnom slučaju Vrhovni sud ne samo da uopće ne primjenjuje interpretacije Suda unije, ne samo da uopće nije proučio praksu Suda unije (što je obvezan pošto rečene presude predstavljaju izvor prava za ovaj sud) već ide toliko daleko da očito ne shvaća temeljne postulate Europske unije, temeljna načela vladavine prava, ne shvaća sustav funkcioniranja europskog prava kroz mehanizam prethodnog postupka, ne shvaća funkcioniranja Suda unije, ne shvaća strukturu i značaj odluka Suda EU, ne shvaća značaj i doseg samih obrazloženja tih odluka, ne shvaća što znače interpretacije i tumačenja Suda EU kroz izrečene presude, ne shvaća načela izravnog učinka i nadređenosti prava EU, ne

- shvaća načela ekvivalencije i djelotvorne sudske zaštite, na shvaća retroaktivno djelovanje presuda Suda unije te sustav kroz koji rečene presude objašnjavaju značenje norme od trenutka kada je ona nastala, ne shvaća učinke presuda po principu *erga omnes* te u konačnici ne shvaća ni svoju ulogu u sustavu europskog prava, a koja je jasno normirana čl. 267. UFEU.⁶
74. U konačnici je došlo do paradoksalne i nedopustive situacije da je ovaj sud Direktivu 93/13 o nepoštenim uvjetima u potrošačkim ugovorima (i odredbe kojima je ona prenesena u nacionalno zakonodavstvo), a koja Direktiva je donesena upravo radi zaštite minimalnih prava potrošača kao slabije ugovorne strane, protumačio na štetu i upotrijebio protiv tih istih potrošača čime je prekršio i svoju temeljnu obvezu koja proizlazi iz samog UFEU sukladno kojoj nacionalno pravo valja interpretirati na način da se ostvari svrha, cilj i rezultat koji propisuje direktiva.

75. Vrhovni sud je prekršio temeljno načelo europskog prava prema kojem određenu normu europskog prava treba tumačiti u svjetlu i duhu ciljeva samog propisa (teleološka metoda), kao i da treba također voditi računa o stupnju razvoja Unije i promjeni okolnosti (metoda evolutivnog tumačenja) i to prvenstveno u pogledu konstantnog popravljanja položaja pojedinca u smislu mogućnosti ostvarenja što kvalitetnije pravne zaštite njegovih subjektivnih prava. U tom smislu Vrhovni sud bio je dužan uzeti u obzir kako Direktivu 93/13, ali i druge direktive EU koje su donesene nakon nje⁷ kao i citirane interpretacije izražene kroz judikaturu Suda unije i sagledati sve kao jednu cjelinu u smislu cjelovitog sustava zaštite potrošača kao subjekta kojeg treba zaštititi od zlouporabe moći koju imaju prodavatelj robe ili pružatelj usluga, posebno od jednostranih standardiziranih ugovora i nepoštenog ispuštanja osnovnih prava iz ugovora.

76. Na ovo jasno i nedvosmisleno ukazuje Sud unije u presudi C-282/10, *Dominguez*:

„Nacionalni su sudovi kada primjenjuju domaće pravo **obvezni** tumačiti ga, koliko je to moguće, u **svjetlu teksta i svrhe direktive** u pitanju kako bi postigli rezultat koji direktiva traži i ispunili treći paragraf članka 288. UFEU. Ova **obveza tumačenja nacionalnog prava u skladu s pravom Europske unije inherentna je sustavu Ugovora o funkcioniranju Europske unije**, jer omogućava nacionalnim sudovima, da u stvarima u svojoj nadležnosti, osiguraju punu djelotvornost prava Europske unije kad rješavaju sporove.“

„Načelo da nacionalno pravo mora biti tumačeno u skladu s pravom Europske unije također zahtjeva da **nacionalni sud napravi sve što je u njegovoј nadležnosti, uzimajući cijelo nacionalno pravo u obzir i primjenjujući interpretativne metode koje poznaje nacionalno pravo, kako bi osigurao da je direktiva u pitanju u potpunosti djelotvorna i postiže rezultat koji je u skladu sa svrhom koju promiče.**“

⁶ Tako i Njemački temeljni zakon (BVG) čl. 101 propisuje kako nikome ne smije biti uskraćen zakoniti sudac s kojim u skladu Savezni ustavni sud Njemačke smatra da je Sud EU zakoniti sudac smislu čl. 101 te da propust suda zadnje instance da uputi zahtjev za prethodnu odluku predstavlja povredu spomenutog prava.

⁷ Primjerice Direktiva 2005/29/EZ, Direktiva 2008/48/EZ, Direktiva 2014/17/EU, a kojima se kontinuirano **teži poboljšanju statusa i zaštiti potrošača** i priznaje gubitak povjerenja u finansijski sektor zbog neodgovornog ponašanja sudionika tržišta, izraženo kroz preambulu Direktive 2014/17: „Finansijska kriza pokazala je da **neodgovorno ponašanje sudionika tržišta može ugroziti temelje finansijskog sustava**, što dovodi do gubitka povjerenja među svim stranama, osobito među potrošačima, i potencijalno do ozbiljnih socijalnih i gospodarskih posljedica. Mnogobrojni potrošači izgubili su povjerenje u finansijski sektor i **dužnici sve teže otplaćuju svoje kredite**, što dovodi do porasta slučajeva neispunjavanja obveza i prisilnih prodaja.“

77. Cilj koji Direktiva promiče sadržan je u samoj Direktivi pa očito sud istu nije niti konzultirao, jer da jest utvrdio bi da je jedan od temeljnih razloga što je direktiva donesena upravo već citirani:

„budući da u skladu s načelom utvrđenim u dijelu pod naslovom „Zaštita ekonomskih interesa potrošača”, a zagovaraju ga i spomenuti programi: „**onoga koji stječe robu i usluge treba zaštititi od zlouporabe moći koju imaju prodavatelj robe ili pružatelj usluga, posebno od jednostranih standardiziranih ugovora i nepoštenog ispuštanja osnovnih prava iz ugovora**”

78. Vrhovni sud RH, naprotiv, napravio je sve suprotno te je izdvajajući odluku iz konteksta cjelokupnog nacionalnog prava i svrhe i ciljeva Direktive 93/13, svojom presudom osigurao da je direktiva u pitanju u potpunosti nedjelotvorna i postiže rezultat koji je suprotan svrsi koju promiče čime je i grubo i ozbiljno povrijedio i čl. 288. st. 3. UFEU.

DODATNO

79. Dodatno vam želimo ukazati i na povredu prava Unije, kao i načela i ciljeva Direktive 93/13, posebice onih o zaštiti potrošača od korištenja i posljedica korištena nepoštenih ugovornih odredbi, a koju je počinio predsjednik Vrhovnog suda RH Đuro Sessa i to svojim javnim istupom nakon donesene odluke u oglednom postupku koji se vodio pred Vrhovnim sudom.
80. Ukazujemo pritom na javni istup predsjednika Vrhovnog suda RH, Đure Sessa, koji javni istup se dogodio u intervjuu koji je dao Jutarnjem listu dana 15.3.2020. godine, a objavljen kako u tiskanom izdanju tako i dostupan na Internet izdanju Jutarnjeg lista⁸, u kojem je javnom istupu predsjednik najvišeg suda u Republici Hrvatskoj grubo povrijedio svoje ovlasti i dužnosti kako su mu dane nacionalnim propisima, Ustavom RH i Zakonom o sudovima, odnosno priskrbio si je prava i ovlasti koje mu na temelju niti jednog propisa ne pripadaju, a protivne su i temeljnim načelima poštenog suđenja kako ih jamči Povelja Europske unije o temeljnim pravima, čl. 47. a vezano uz UFEU, čl. 6. UEU, i Konvencija o zaštiti ljudskih prava i temeljenih sloboda.
81. Podnositelj ističe da iako gore navedena odluka u oglednom postupku naravno, a sve sukladno relevantnim postupovnim odredbama nacionalnog prava, ima svoju izreku i obrazloženje, a naravno i propisane pravne učinke, predsjednik Vrhovnog suda RH se u javnom istupu u nacionalnim medijima, Jutarnjem listu, upustio u tumačenje i obrazlaganje te odluke kao i tumačenje njenih pravnih posljedica, i to u svojem tumačenju izlazeći potpuno izvan okvira donesene odluke, odnosno iznoseći zaključke i tvrdnje koje u samoj odluci uopće nisu izneseni, štoviše iznoseći tvrdnje i zaključke koji su suprotni kako izreci tako i obrazloženju same odluke Vrhovnog suda RH, poslovni broj Gos 1/2019-36 od 4.3.2020. godine.
82. Predsjednik Vrhovnog suda RH, tako javno tumači pravo na obeštećenje korisnika kredita, dakle tumači pravo i pitanja o kojem Vrhovni sud RH, uopće u oglednom postupku **nije odlučivao** i iznosi kako: „nema nikakvih posljedica koje bi bile vezane za ništetnost, a to je vraćanje svega onog što je primljeno, nego se može raspravljati o tome jesu li banke postupile po zakonu.“ odnosno na pitanje:

⁸ Intervju se nalazi na poveznici: <https://www.jutarnji.hr/vijesti/hrvatska/predsjednik-vrhovnog-suda-za-jutarnji-maksimalna-kazna-za-one-koji-se-ne-pridrzavaju-uputa-vlasti-vezano-za-koronavirus-moze-bitи-tri-godine-zatvora/10092403/>

„Što to znači za onaj dio otplate kredita do konverzije 2015. godine? Mogu li građani koji su do tada preplatili kredite u švicarcima tražiti **povrat preplaćenog?**

odgovara:

„Teško mi je na to odgovoriti. Treba vidjeti kako se radila konverzija i **je li banka postupila onako kako je zakon propisao.** Svaki komitent banke koji je pristupio konverziji morat će to provjeriti.“

83. Ovakve tvrdnje i zaključci predsjednika Vrhovnog suda RH neprihvatljive su stoga što Đuro Sessa kao predsjednik Vrhovnog suda RH nema nikakvo niti ustavno niti zakonsko pravo niti pravo koje bi mu davala bilo koja odredba prava Unije, a kamoli Povelja ili Konvencija da **osobno i javno** obrazlaže bilo koju, pa tako i konkretnu odluku Vrhovnog suda RH, odnosno da sudovima u Republici Hrvatskoj, štoviše daje uputu što treba utvrđivati u pojedinačnim postupcima!
84. Da stvar bude gora, svojom izjavom u dalnjem tijeku intervju predsjednik Vrhovnog suda RH sugerira povlačenje tužbi potrošača koji su tužili banke u predmetima u kojima je provedena konverzija pa nadalje sugerira bankama da im „oprose sudske troškove“!??
85. Podnositelj drži da je ovakvo postupanje i javno izlaganje predsjednika Vrhovnog suda RH nedopustivo te predstavlja direktan, nedozvoljen, nezakonit, neustavan, utjecaj na nezavisnost sudova, a još je postupanje i gore imajući na umu Zakonom o parničnom postupku propisane posljedice odluke Vrhovnog suda RH iz oglednog postupka, činjenicu o tome **s koje funkcije se utjecaj vrši**, kao i činjenicu da su svi postupci vezani za konvertirane kredite još uvijek **u tijeku**.
86. Podnositelj ukazuje kako je pravno shvaćanje iz oglednog postupka, a sukladno čl. 502.n, obvezujuće za sve sudove, a ovdje je predsjednik Vrhovnog suda RH, sebi, arbitralno, prisvojio položaj samog sudskog tijela - Vrhovnog suda RH i tumača odluke Vrhovnog suda, stvarajući lažnu predodžbu kako je njegovo osobno tumačenje zapravo pravno shvaćanje Vrhovnog suda RH čime je nedopušteno i nezakonito utjecao na postupke u tijeku.
87. Naime, ne postoji niti jedan nacionalni propis ili odredba Povelje ili Konvencije koji bi predsjedniku Vrhovnog suda RH dao pravo na ovakvo postupanje pošto ono nedvojbeno izlazi izvan okvira prava i ovlasti koje su funkciji predsjednika Vrhovnog suda dane bilo kojim nacionalnim propisom, Ustavom RH, Zakonom o sudovima pa i Poslovnikom o radu Vrhovnog suda RH.
88. Štoviše, Podnositelj ističe kako je ovakvim nezakonitim i samovoljnim postupanjem predsjednika Vrhovnog suda RH već u ovom stadiju pojedinačnih postupaka potrošača u kojima još nisu niti donesene odluke i koji su u tijeku, došlo do povrede prava na pošteno suđenje, kako je zajamčeno **čl. 47. Povelje EU** i čl. 6. Konvencije, koje uključuje pravo svakog građanina da **neovisni i nepristrani** sud odluči o njegovim pravima, odnosno došlo je do narušavanja vladavine prava bez presedana.
89. Sve ovo tim više što su sve izjave predsjednika Vrhovnog suda RH u direktnoj suprotnosti sa pravom Europske unije i praksom Suda Europske unije koju predsjednik Vrhovnog suda RH ignorira ili ne pozna, iako je ona, pa već i temeljem samog Ustava RH, čl. 141., sastavni dio pravnog poretka Republike Hrvatske, koju su svi sudovi u RH dužni primjenjivati.
90. Na gore navedenu okolnost, a o pravnoj problematici o kojoj je riječ, već smo u prednjem dijelu Prijave uputili na odluku Suda Europske unije, C-118/17, *Dunai*, no ističe se kako je predmet ovog dodatka Prijave skretanje na pozornost institucijama Unije na postupanje predsjednika Vrhovnog suda RH koji je arbitralno i proizvoljno sebi prisvojio prava koja mu na temelju

nikakvih propisa ne pripadaju te je time povrijedio i Ustav i Zakon o sudovima kao nacionalne propise te odredbe Povelje i Konvencije kao propise Unije, na način da je koristio medije i javni istup u njima, sve na način suprotan načelima demokratskog društva, a koje ima za svrhu utjecaj na tijek i ishod sudske postupaka.

91. Kao što je navedeno, postupanje je tim više ozbiljno i nedopustivo imajući u vidu da se kršenje prava zajamčenih Poveljom EU dogodilo javno u utjecajnom i široko čitanom mediju i s pozicije najviše funkcije u pravosudnom sustavu i jedne od najviših i najodgovornijih funkcija u Republici Hrvatskoj općenito pa je tim postupanje, pored činjenice što je nezakonito i protuustavno, i krajnje neodgovorno.

ZAHTEV

Slijedom svega iznijetog držimo da je prvenstveno samim neupućivanjem pitanja Sudu unije, a podredno i propustom da pravilno primjeni pravo EU, Vrhovni sud RH počinio direktnu i tešku povredu Ugovora o funkcioniranju Europske unije pa tražimo od Vas da temeljem čl. 258.-260. UFEU-a protiv Republike Hrvatske pokrenete postupak zbog povrede Ugovora o Europskoj uniji i Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

U pogledu Vaše nadležnosti pozivamo se i na utvrđeno pravno shvaćanje Suda unije kako su nacionalni sudovi integralni dio državne vlasti, a izraženo kroz spojene predmete C-6/90 i C-9/90 *Francovich i Bonifachi v. ITALIAN REPUBLIC* i C-46/93 i C-48/93 *Brassiere/Factortame v. BRD*, kojim su postavljeni temelji odgovornosti države prema pojedincima zbog neizvršenja svojih obveza utemeljenih u pravu unije bilo da se radi o zakonodavnoj, izvršnoj ili sudbenoj vlasti te također i vaša dosadašnja postupanja kao što je npr. predmet C-154/08, COMMISSION v. SPAIN u kojoj ste utvrdili povredu prava Europske unije proizašle iz presude Vrhovnog suda Španjolske (Tribunal Supremo) od 12.7.2003. koji je pravno shvaćanje također zauzeo **bez upućivanja prethodnog pitanja**.

Upućujemo dodatno i na presude ES C-224/01, *KOBLER v AUSTRIJA* te presudu C-173/03 *Fallimento Traghetti del Mediterraneo SpA v. Repubblica Italiana*, koje upućuju upravo na integralno shvaćanje države te njenu odgovornost u smislu naknade štete upravo zbog identičnog slučaja, postupanja vrhovnog suda suprotno čl. 267. UFEU, izbjegavanja obveze pokretanja prethodnog postupka i primjene prava EU na pogrešan način. Sam Sud unije iskazao je ovako:

"puna djelotvornost pravila Zajednice bila umanjena i **zaštita prava koja ona stvaraju bila bi oslabljena** ako pojedinci ne bi mogli ostvariti naknadu kada su njihova prava povrijeđena povredom prava Zajednice za koje je odgovorna država članica." ⁹

pa **predlažemo**, da upravo radi osiguranja pravde, zaštite i pravednosti, koja je građanima Republike Hrvatske uskraćena grubim propustima sudske vlasti koji podrivaju sam europski integracijski proces, a ponovno naglašavajući veličinu i razmjere štete koja im je kršenjem temeljnih načela postupanja i zakona EU nanesena kao punopravnim građanima Europske

⁹ Spojeni predmeti 6 i 9/90 Francovich and Bonifaci, (1991) ECR I-5357, paragrafi 33 i 34 presude.

unije¹⁰, da u okviru Vaših ovlaštenja **pokrenete predloženi postupak** koji će rezultirati u konačnici kaznom, odnosno posredno omogućiti naknadu štete pred nacionalnim sudovima.

S poštovanjem,

Podnositelj prijave,

Udruga Franak
Zastupana po voditeljici ureda Sandra Žiga

U prilogu: Odluka Vrhovnog suda RH poslovni broj Gos 1/2019-36
 Zakon o parničnom postupku
 ZID ZPK 2015

2

¹⁰ Prema okvirnim izračunima banke su na nepoštenoj valuti i nepoštenoj kamatnoj stopi uzele oko 15 milijardi kuna nezakonita ekstra profita u ukupno 125.000 potrošačkih kredita